

עת"א 65376/12/17 - עדנאן עלאדין, נגד שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים, מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בנצרת בשבתו כבית-משפט לעניינים מנהליים

עת"א 65376-12-17 עלאדין(אסיר) נ' שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים ואח'

בפני כבוד השופט יוסף בן-חמו
העותר עדנאן עלאדין,
נגד המשיבים
1. שרות בתי הסוהר-מחלקת האסיר - זימונים
2. מדינת ישראל

החלטה

בפני עתירת אסיר, המבקש להורות למשיבה לאפשר לו להחזיק בתאו, באגף בו הוא מוחזק מכשיר סוני פלייסטיישן דור I או דור II, ולאפשר הכנסתו בין באמצעות קרובי משפחה או בין ברכישה מחנות המכר.

העותר טוען כי עוד ביום 27/8/17 ביקש להגיש עתירה, באמצעות המשיבה, לאחר שבקשתו להכנסת מכשיר "פלייסטיישן דור I נדחתה. אולם, העתירה לא הוגשה. כאשר פנה לבדוק מדוע העתירה לא הוגשה, נמסר לו כי טפסי העתירה אבדו.

העותר טוען עוד כי פנה ביום 15/10/17 וביקש להעבירו לאגף הפרדה, בשל מה שהוא מכנה "קשיי הסתגלות והשתלבות בחיי החברה בתוך האגף, לאור פערי השכלה והבדלי תרבות ביני לבין שאר האסירים באגף". העותר מבקש להורות שיתאפשר לו להחזיק במכשיר פלייסטיישן דור I כדי לגשר על אותם פערים.

לטענתו הוא אינו זוכה לסיוע, תמיכה וקבלת ציוד ומשחקי הפעלה המוענקים לאסירים ביטחוניים אחרים מטעם הצלב האדום משום היותו אזרח ישראלי, בעוד שמרבית האסירים האחרים הינם תושבי "השטחים".

העותר טוען כי הוא מקבל יחס מפלה ולא שוויוני משום שלאסירים אחרים ניתנת האפשרות להחזיק מכשירים דומים ואף מדור מתקדם יותר.

לטענתו, ביום שהתייצב לריצוי מאסרו בכלא קישון הוא הביא עמו מכשיר פלייסטיישן, ויש לראותו כמי ש"רכש בעבר" את המכשיר, שהוא תנאי המאפשר החזקתו, אך המשיב סירב לאפשר לו להכניסו לכלא.

העותר הינו אסיר ביטחוני, אזרח ותושב ישראל, מרצה עונש מאסר של 3 שנים ו- 9 חודשים, לאחר שהורשע בעבירות של תמיכה בארגון טרור, חברות בהתאגדות בלתי חוקית.

כתב התשובה

· נוהל החזקת ציוד לאסירים מוסדר בפק"צ 04.33.00 "החזקה, אחסנה ושינוע פריטי ציוד של אסירים" (להלן: "פקודת הציוד").

על פי הוראות הנוהל, העותר איננו זכאי להחזיק בתאו מכשיר פלייסטיישן.

פקודת הציוד מתירה החזקת מכשיר סוני פלייסטיישן דור I רק לאסיר שרכש אותו בעבר והוא נמצא ברשותו בתא. מכשיר סוני פלייסטיישן דור II אינו מופיע ברשימת הפריטים המותרים להחזקה.

קיימת הנחיית ס. הנציב לאפשר החזקת סוני פלייסטיישן דור II לאחר "עיקורם", לאסירים המוחזקים באגף הפרדה או באגף שמור, זאת על מנת להקל על תנאי החזקתם בהפרדה.

· העותר מוחזק באגף "רגיל" ולא הוחזק בשום שלב בעבר, בתקופת שהייתו בבית הסוהר, לא באגף "שמור" ולא באגף "הפרדה".

· טענת העותר לפיה החזיק בעבר, בזמן התייצבותו בכלא קישון לתחילת ריצוי עונש המאסר, איננה טענה. על פי נוהל מנהלי ב"אסירים נדחים", נוהל מס' 01.03, אסיר המתייצב לריצוי מאסרו איננו יכול להביא עמו חפצים וציוד, אלא רק אלה המפורטים ברשימת הציוד המותרת. מכשיר פלייסטיישן איננו מותר ולכן לא התאפשר לעותר להכניסו לכלא.

דין

בסעיף 1 - הגדרות, של פקודת בתי הסוהר [נוסח חדש] תשל"ב - 1971, (להלן: "הפקודה") מוגדר:

"חפץ" - "חפץ מכל הגדר שהוא, לרבות כסף, בגדים, מזון, משקאות, טבק בכל צורה, מכתב, נייר או מכשיר".

"חפץ אסור" - "חפץ שפקודה זו או התקנות אינן מתירות הכנסתו לבית הסוהר, הוצאתו מבית הסוהר, או החזקתו בידי אחר, למעט חפץ שהכנסתו אושרה בידי מנהל בית הסוהר או סגנו או קצין שמנהל את בית הסוהר שהוסמך לכך ושדרגתו אינה פחותה מדרגת "רב כלא"."

סעיף 38 לפקודה קובע: "לא יחזיק אסיר חפץ אסור".

תקנה 37(א) לתקנות בתי הסוהר התשל"ח - 1978 (להלן: "התקנות") קובעת כי לא יחזיק אסיר ברשותו מסמכים, כספים או חפצים אחרים, למעט אלה המפורטים בתקנות כמותרים בהחזקה.

תקנה 37(א)3 מאפשרת החזקת חפצים אישיים שהחזקתם הותרה לאסיר בידי מפקד בית הסוהר בכפוף לתנאים, לנסיבות ולהגבלות שנקבעו בהוראות המחייבות בשירות.

פקנ"צ 04.33.00 "החזקה, אחסנה ושינוע פרטי ציוד של אסירים" מיום 4/12/12 (להלן: "פקודת הציוד"), קובעת את הכללים והעקרונות בדבר ציוד אישי וציוד כללי המותרים להחזקה על ידי אסירים בבתי הסוהר.

סעיף 3.ב. לפקודת הציוד קובע כי ציוד המותר להחזקה הוא זה המפורט **בנספח א'** לפקודת הציוד ובנוהל מנהל ת"ל 03-4021 "מגוון מצורים לרכישה במרכזי מכר לאסירים" המתעדכן מעת לעת.

"ציוד אסור להחזקה" - הוא כל ציוד שאינו מותר להחזקה בין אם מחמת סוגו או מחמת כמותו.

סעיף 4.א. קובע כי החזקת ציוד אישי מהווה טובת הנאה **הניתנת לשליה** אם התנהגותו של האסיר בבית הסוהר שלילית או שקיימת מניעה ביטחונית או רפואית או פיזית להחזקת החפצים.

סעיף 4.ו. קובע כי חפצים המותרים להחזקה יגיעו לרשות האסיר באחת או יותר מהדרכים הבאות: בעת כניסת האסיר למאסר - ניפוק על ידי שב"ס - רכישה במרכז המכר שליד בית הסוהר - באמצעות בני משפחה, במהלך ביקור - רכישה באמצעות היחידה.

לקבוצת ה"אסירים הביטחוניים" עליה נמנה העותר, מורה סעיף 4ז' כי חפצים המותרים להחזקה יגיעו לרשות האסיר הביטחוני בהתאם לכללים הקבועים בפקנ"צ 03.02.00 "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים".

בנספח א' לפקודת הציוד מופיע הפריט "משחק אלקטרוני סוני פלייסטיישן דור I", כחפץ המותר להחזקה בתא, אך זאת בכפוף להגבלה:

"ללא אלמנטים דמויי אמל"ח". "רשאים להחזיק את המשחק רק אסירים שרכשו אותו בעבר והוא נמצא ברשותם בתא".

מכשיר סוני פלייסטיישן דור II איננו מופיע כלל בנספח כחפץ המותר בהחזקה.

אין מחלוקת כי העותר לא רכש ולא החזיק פלייסטיישן דור I במהלך תקופת מאסרו, מאז נכלא.

העותר טוען כי מאחר והוא הגיע לכלא כשברשותו מכשיר פלייסטיישן יש לראות בכך כאילו הוא "רכש בעבר".

טענה זו איננה יכולה לסייע לעותר, משום שאסיר איננו יכול להכניס איתו לכלא כל חפץ העולה על רוחו.

סעיף 5.5.3 לנוהל קובע כי "הכנסת ציוד על ידי הנידון ביום התייצבותו לריצוי המאסר תהיה כאמור בנספח ה' לפקודה זו".

נספח ה' לנוהל 01.03 "נוהלי חטיבת הכליאה" - קליטה אבחון ומיון, בתוקף מיום 31/3/16. עדכון אחרון 17/12/17 קובע את רשימת הפריטים. מכשיר הפלייסטיישן - איננו נמנה עם הציוד המותר להכניסו לבית הסוהר בעת כניסה למאסר נדחה.

בסיפא של נספח ה' נרשם מפורשות :

"למען הסר ספק, לא תותר הכנסת ציוד שאינו מופיע מפורשות ברשימת הציוד המפורט מעלה לרבות מכשיר חשמלי, תכשיטים מכל סוג שהוא, סיגריות ועוד. נדון שהתייצב עם ציוד שאינו מותר בהחזקה, כאמור, בנספח זה, עובר עבירה על פקודת ונהלי שב"ס וצפוי לעמוד לדין משמעת, כאמור בסעיף 56 לפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש, תשל"ב - 1971]."

למרות האמור בפקודות ובנהלים, השב"ס מאשר לאסירים הנמצאים **בהפרדה** להחזיק במכשיר פלייסטיישן דור II.

קבוצת אסירי הפרדה הינה קבוצת שוויון נפרדת ושונה מקבוצות האסירים האחרות.

בשונה מאסירים רגילים, שם **רשאי** הנציב או בעל תפקיד אחר מוסמך, במסגרת שיקול דעתו לאשר הטבה לאסיר, כאשר מדובר באסירי הפרדה. המשיב לא רק רשאי לשיקול, אלא **חייב** לשיקול מתן הטבות לאסיר הנתון בהפרדה.

סעיף 19ב לפקודת בתי הסוהר קובע שהחזקת אסיר בהפרדה הינה אמצעי אחרון וקיצוני שניתן לנקוט בו רק כאשר ההחזקה היא לצורך אחת מהמטרות הקבועות בסעיף ורק **"...כשלא ניתן להשיג את מטרת ההפרדה בדרך אחרת"**. פקנ"צ **04.03.00 "החזקת אסירים בהפרדה"** קובע בסעיף 1א כי הפרדה הינה אמצעי אחרון להשגת אחת מהמטרות המפורטות בחוק ובנוהל הפקנ"צ.

בפסיקת בית המשפט העליון (רע"ב 697/17 **שב"ס נ' יוסי מוסלי**) נקבע כי אין חולק שלהחזקת אסיר בהפרדה השלכות קשות עליו. פועל יוצא של האמור הוא כי קיים **הכרח לבחון מעת לעת, אפשרויות להקלה על תנאי ההפרדה** (פיסקה ד' עמ' 7 לפסק הדין מיום 5/3/17).

ברוח דברים אלה, החליט הגורם המוסמך בשב"ס להתיר, במקרים המתאימים, לאסירי הפרדה להחזיק במכשיר פלייסטיישן דור II.

בעקבות פניות ראש אגף האסיר בשב"ס, גונדר עו"ד עופרה קלינגר (כתוארה אז), התקבלה הנחיה של ס. הנציב לאפשר גם לאסירים שבאגף "שמור" להחזיק בפלייסטיישן דור II, כשם שמתאפשר לאסירי הפרדה.

ואולם, בשום שלב לא אושר לאסירים **רגילים** להחזיק בפלייסטיישן דור II. עתירות שהוגשו על ידי אסירים "רגילים" בעניין זה נדחו גם על ידי בית המשפט המחוזי וגם על ידי בית המשפט העליון.

ברע"ב 4996/16 **מיכאל קליאמנקו נ' מ"י** (החלטה מיום 27/6/16, השופט סולברג) דחה בית המשפט בר"ע על פסק דין של בית המשפט המחוזי מרכז לוד, בגדרו נדחו עתירות של המערער ואסיר נוסף להכנסת מכשיר סוני פלייסטיישן "מעוקר" לאגף רגיל בבית הכלא.

בית המשפט מציין כי תמציתו של פסק הדין בבחינת הסבירות שבהחלטת הרשות המנהלית אשר בחנה את התועלת שבהכנסת המכשיר אל מול הסיכונים אותם הוא מציב.

עוד קבע בית המשפט :

"גם ההבחנה שעורך שב"ס בין אגפי ההפרדה ובין האגפים הרגילים, הן באשר לצורך של האסירים במכשיר, הן באשר ליכולת הפיקוח על הנעשה בו - נראית הבחנה המתקבלת על הדעת, ואינני סבור כי יש מקום להתערב בה".

בית המשפט מציין כי נטען בפניו כי בהחלטה שלא לאפשר הכנסת המכשיר לאגפים רגילים עומדים גם שיקולים נוספים - כגון השיקול לשמירה על "שלום בית" בין האסירים, וקובע שגם לשיקול זה יש לתת את המשקל הראוי, ויש לכבד את שיקול דעתה של הרשות המקצועית, אשר לה נתונים הידע, האמצעים והניסיון הנדרש על מנת להגיע להחלטה הראויה בהתאם לנסיבות.

הקשיים וההגבלות הקשות שבהכנסת מכשירי חשמל שלא על פי הוראות הפקודה וההיבט הכלכלי והביטחוני הכרוכים בהכנסת המכשיר לתוככי הכלא, מטילים נטל בלתי סביר על הרשות, תוך אפשרות של פגיעה אפשרית בהסדרי הביטחון וניהול בית הסוהר (ראה עת"א 11394/10/16 **בנימין ללין נ' שב"ס**, כב' השופטת רג'יניאנו, החלטה מיום 6/7/16).

בעניינו של העותר קיים נימוק נוסף מדוע לא לאשר לו החזקת המכשיר, בהיותו - "אסיר ביטחוני".

ראש חטיבת ביטחון ומבצעים בשב"ס הוציא הנחיה ביום 1/11/16 (אסמכתא 71414316) הקובעת בסעיף 4 : **"לעניין אסירים ביטחוניים בכללם, אלו לא יורשו להחזיק מכשיר זה גם אם הם בתנאי הפרדה או שמור"**

הנחיה זו ניתנה לאחר שהסתבר כי הוסלק לתוך מכשיר פלייסטיישן שהחזיק אסיר "מכשיר רט"ן זעיר".

העותר מרצה עונשו בגין עבירות ביטחון והוא מוחזק באגף ביטחוני.

על פי פקנ"צ **04.05.00** אסיר מוגדר כ"אסיר ביטחוני" אם הוא נדון למאסר בגין עבירה שעל פי טיבה או נסיבותיה היא עבירה ביטחונית, או שהמניע לה היה לאומני, או שניתנה לגביו חוות דעת של שב"כ המעידה על מסוכנות ביטחונית, או כאשר קיים לאסיר קשר לארגון טרור או לאדם שביקש לפגוע בביטחון המדינה (סעיף 3(א) לפקנ"צ).

העבירות בהן הורשע העותר, על פי אופיין, הינן עבירות העונות על ההגדרה של עבירות ביטחוניות.

הפסיקה קבעה כי אין פסול בהתייחסות לקבוצת האסירים הביטחוניים כ"קבוצת שוויון" **נפרדת** לעניין תנאי מאסרם.

קבוצה זו שונה במהותה מקבוצת האסירים שאינם ביטחוניים. לגבי האסירים הביטחוניים קיימת הנחת מסוכנות מעצם סיווגם ככאלה (ראה חוות דעת כב' השופט גרוניס בדגנ"צ 204/13 **סעיד סאלח נ' שב"ס**, שהיתה דעת הרוב). זכויותיהם ומשטר חייהם של "אסירים ביטחוניים" בבתי הכלא שונים מזכויותיהם וממשטר חייהם של מי שאינם אסירים ביטחוניים. ההבדלים המהותיים בין אסירים פלייליים לביטחוניים מצדיקים התייחסות שונה בלא תלות בקיומה של הצדקה קונקרטית למתן או לשלילה של הטבה כזו או אחרת בתנאי מאסרם.

האמצעים הביטחוניים הננקטים כלפי אסירים ביטחוניים חייבים להיות חמורים יותר מאשר האמצעים הביטחוניים הנקוטים כלפי אסירים פלייליים וההפליה ביניהם איננה הפליה פסולה (פס"ד סעיד סאלח, עמ' 30).

לאור האמור, לא מצאתי שנפל פגם בהחלטה המנהלית המחייב התערבות שיפוטית.

העתירה נדחית.

בשולי הדברים אציין כי לא מקובלת עלי טענת המשיב לפיה הנוהל על פיו החליטה הרשות המנהלית, שלא להתיר הכנסת מכשירי פלייסטיישן הינו בבחינת "תכתובת פנימית" לעיונו של בית המשפט בלבד.

כאשר מדובר בהנחיה המתייחסת לכלל האסירים ואין בה היבטים של סודיות ביטחונית או סודיות מטעם אחר, אין הצדקה להחסותה, שכן ההחלטה המנהלית מסתמכת על אותה הנחיה והביקורת השיפוטית אמורה לבדוק עד כמה אותה הנחיה וההחלטה הסתמכת עליה עומדות במבחן המחייב רשות מנהלית.

על כן, הנחיית ס. הנציב הינה בהחלט מסמך שאמור להיות מועבר לידיעת האסירים, שכן מדובר בעניין הנוגע להטבה אישית להם זכאים, במקרים המתאימים, על פי שיקול הדעת של הרשות המנהלית.

ניתנה היום, כ"ג שבט תשע"ח, 08 פברואר 2018, בהעדר הצדדים.